

GHID

centrul de
— politici și
— reforme —

MOLDOVA
FOR PEACE

**Protecția
drepturilor
refugiaților
în
Republica
Moldova**

CUPRINS:

**I. Despre Inițiativa civică „Moldova pentru Pace”
și A.O Centrul de Politici și Reforme**

**II. Formele de protecție disponibile
în Republica Moldova**

**III. Drepturile și obligațiile refugiaților
și solicitanților de azil**

**IV. Ce faci dacă ești discriminat
sau îți sunt încălcate drepturile?**

**V. Când poți sesiza Comisia de Etică
a inițiativei „Moldova pentru Pace” ?**

VI. Contacte utile pentru refugiați

Scopul acestei broșuri:

Această broșură explică drepturile și obligațiile refugiaților, formele de protecție disponibile în Moldova, precum și procedura privind obținerea protecției temporare de către refugiați și pașii de urmat în situații de discriminare sau alte încălcări ale drepturilor. La final, conține datele de contact ale mai multor servicii de asistență și protecție destinate persoanelor refugiate.

I. Despre Inițiativa civică „Moldova pentru Pace” și Centrul de Politici și Reforme

Despre Inițiativa “ Moldova pentru Pace”

„Moldova pentru Pace” (MpP) este o inițiativă civică creată pentru a oferi asistență refugiaților și refugiaților în urma invaziei ruse în Ucraina. MpP reunește oameni care recunosc și înțeleg dificultățile cu care se confruntă cei și cele care și-au lăsat în spate casa și oamenii dragi pentru a ajunge în siguranță. De la începutul războiului, am contribuit la eforturile de gestionare a fluxului de migrație din țara vecină. Mai multă informație pe moldovapentrupace.md și pe pagina noastră de Facebook: facebook.com/moldovaforpeace.

**MOLDOVA
FOR PEACE**

Despre A.O. “ Centrul de Politici și Reforme”

**centrul de —
— politici și
- reforme —**

Misiunea CPR Moldova este să apărăm statul de drept, valorile democrației și drepturile omului. Monitorizăm acțiunile autorităților, propunem soluții, cerem socoteală și implicăm cetățenii în procesele de luare a deciziilor.

De la începutul crizei cauzate de agresiunea Federației Ruse în Ucraina în februarie 2022, CPR Moldova este parte a Inițiativei MpP și a efortului de asistență umanitară a refugiaților. Mai multă informație pe cpr.md și pe pagina noastră de Facebook:

<https://www.facebook.com/CPRMoldova>

II. Formele de protecție disponibile în Republica Moldova

Care sunt formele de protecție disponibile în Republica Moldova ?

În Moldova o persoană poate solicita una din următoarele forme de protecție:

- 1) *statutul de refugiat;*
- 2) *protecție umanitară;*
- 3) *protecție temporară;*
- 4) *azil politic.*

Unde puteți cere măsuri de protecție?

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) este autoritatea care examinează cererile refugiaților. Persoana depune cerere de azil, iar IGM verifică ce formă de protecție corespunde și i-o acordă pe cea mai corectă din punctul de vedere al legii și al situației fiecărui solicitant de azil.

Ce reprezintă statutul de refugiat?

Statutul de refugiat este oferit străinului care se află în afara țării sale, din cauza unei temeri de a fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică. Acesta se acordă pe o perioadă nedeterminată.

Care este diferența dintre un refugiat și un imigrant?

Orice refugiat este un imigrant, dar nu orice imigrant este refugiat. În cazul refugiaților, motivele plecării din țara sa sunt legate de persecuție și de conflict. Migranții aleg să plece de acasă, pentru o viață mai bună, un serviciu mai bun, în timp ce refugiații pleacă de acasă pentru a-și salva viața. Această distincție este esențială, un refugiat nu are de ales. Dacă ar putea, ar rămâne acasă. Dar nu rămâne pentru că viața îi este pusă în pericol.

Cine poate solicita azil politic?

Azil politic se acordă persoanelor care au deținut funcții politice, diplomatice sau de interes public în alte state sau în organisme internaționale și care sunt persecutate în țara de origine. Aceștia pot solicita Președintelui Republicii Moldova acordarea de azil politic. Persoanele cărora li s-a acordat azil politic se bucură de aceleași drepturi ca și refugiații.

Cine poate solicita protecție umanitară?

Protecție umanitară se acordă străinului față de care există motive de a crede că, la întoarcere în țara de origine, va fi expus unui risc serios (exemplu: condamnarea la pedeapsă capitală sau tortură). Protecția umanitară se acordă pe o perioadă de un an, ulterior dosarul se reexaminează.

Ce este protecția temporară?

Protecția temporară este o formă de protecție care se aplică în cazurile excepționale atunci când un flux masiv de persoane străine ajung în țară, fiind în imposibilitate să se întoarcă în țara de origine, iar sistemul de azil riscă să nu facă față în regim obișnuit.

Care sunt beneficiile protecției temporare?

Protecția temporară este un document de identitate gratuit ce permite aflarea în Republica Moldova pentru o perioadă de un an. La fel oferă mai multe drepturi: dreptul de a munci, de a beneficia de servicii medicale, servicii de asistență socială și învățământ preșcolar și școlar, precum și dreptul la cazare în centrele de plasament temporar.

Cât timp este valabilă protecția temporară?

Protecția temporară este gratuită și este valabilă un an, însă cu posibilitate de extindere de două ori câte șase luni.

Cine poate solicita protecția temporară?

- 1) Cetățenii ucraineni cu reședința în Ucraina, înainte de război (24 februarie 2022);*
- 2) Cetățenii ucraineni care se aflau în Moldova înainte de ziua începerii războiului;*
- 3) Persoanele fără cetățenie, care au obținut statutul de apatrid în Ucraina;*
- 4) Persoanele care beneficiază de protecție internațională sau națională în Ucraina înainte de război;*
- 5) Membrii de familie ale persoanelor enumerate mai sus.*

Cum puteți obține protecție temporară?

Pentru a obține protecție temporară este necesar să efectuați o programare prealabilă pe pagina web protectietemporara.gov.md și să vă prezentați la Inspectoratul General pentru Migrație (Chișinău, Cahul, Comrat și Bălți) cu actele de identitate în original în ziua în care ați programat interviul.

Ce acte sunt necesare pentru a obține protecție temporară?

- 1) Documente de identitate eliberate în Ucraina, inclusiv cu termenul de valabilitate expirat;*
- 2) Dovada reședinței Dvs. în Moldova, de exemplu o confirmare din partea proprietarului apartamentului în care locuiți;*
- 3) Documente privind starea civilă.*

Ce fac dacă nu am acte de identitate?

Dacă nu aveți acte de identitate sau documente privind starea civilă, vă adresați la Ambasada Ucrainei în Republica Moldova pentru a solicita eliberarea actelor de identitate.

Refugiații care solicită protecție temporară vor putea călători?

Refugiații care au obținut statutul de protecție temporară păstrează la ei pașaportul și au dreptul de a călători în afara Republicii Moldova, pentru o perioadă ce nu depășește 45 zile cumulative pe durata deținerii protecției temporare.

Cum pot traversa frontiera copiii refugiați?

Legislația Ucrainei permite copiilor de la 16 până la 18 ani să circule peste frontierele Ucrainei cu pașaportul, fără prezența părinților sau a unei persoane care ar avea împuterniciri pentru însoțirea copilului și aici trebuie să fim atenți, pentru că legislația Republicii Moldova permite acest lucru după împlinirea vârstei de 18 ani. Prin urmare, în Moldova, copiii până la 18 ani pot traversa frontiera doar însoțiți de o persoană împuternicită.

III. Drepturile și obligațiile refugiaților și solicitanților de azil

Care sunt drepturile solicitanților tului de azil?

- de a nu fi returnat sau expulzat până la soluționarea cererii sale de azil;
- de a fi informat în scris, într-o limbă pe care o cunoaște despre drepturile și obligațiile pe care le are pe parcursul procedurii de azil;
- de a fi intervievat, la solicitare, de o persoană de același sex;
- de a i se asigura gratuit serviciile unui traducător în orice etapă a procedurii de azil;
- de a beneficia de asistență juridică în orice etapă a procedurii de azil;
- de a i se proteja datele personale și orice alte detalii în legătură cu cererea sa;
- de a i se elibera gratuit un document (temporar) de identitate;
- de a fi informat despre posibilitatea și termenele de atacare a deciziei prin care i se respinge cererea;
- de a munci, drept care i se poate acorda temporar, la solicitare, dacă, din motive obiective, este lipsit de mijloacele de existență necesare;
- de a fi cazat în centru de cazare pe perioada procedurii;
- de a beneficia, în cazul solicitantului de azil cu necesități speciale,
- de adaptarea condițiilor de cazare și de asistență în centrele de cazare;
- de a primi asistență medicală primară și de urgență;
- de a avea acces, în cazul solicitantului minor, la învățământul general obligatoriu în aceleași condiții ca și copiii cetățeni ai Republicii Moldova;
- de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al minorului neînsoțit, de toate măsurile de asistență socială acordate, copiilor cetățeni ai Republicii Moldova;
- de alte măsuri stabilite de legislație.

Care sunt obligațiile solicitanților de azil?

- să prezinte toate documentele relevante privind cererea sa de azil, indicând identitatea și cetățenia sa, țările și locurile de reședință anterioare, cererile anterioare de azil, rutele de tranzit, documentele de identitate și de călătorie, motivele pentru care solicită acordarea unei forme de protecție;
- să colaboreze cu consilierul de eligibilitate în stabilirea completă a circumstanțelor pertinente referitoare la cererea sa;
- să informeze, în timp de 10 zile, Direcția refugiați despre orice schimbare a locului de trai, a statutului juridic, a stării civile, despre pierderea sau deteriorarea documentelor de identitate emise de Direcția refugiați;
- să colaboreze cu autoritățile pentru soluționarea cererii sale și să răspundă la toate întrebările care îi sunt adresate de autoritățile competente în domeniul azilului;

Care sunt drepturile beneficiarilor de protecție internațională și protecție temporară/refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară?

- de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova și de a obține documentele corespunzătoare pentru confirmarea identității și pentru trecerea frontierei;
- de a fi informat în scris, într-o limbă pe care o cunoaște despre drepturile și obligațiile pe care le are;
- de a fi salarizat și de a beneficia de celelalte drepturi materiale ce decurg din activitățile desfășurate, precum și de asigurare socială;
- de a avea acces la învățământ;
- de a beneficia, în cazul familiei cu copii, precum și al minorului neînsoțit, de toate măsurile de asistență socială acordate cetățenilor Republicii Moldova;
- de a profesa propria religie și de a da educație religioasă copiilor;
- de a se bucura, în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală, de aceleași drepturi ca și cetățenii Republicii Moldova;
- de a i se proteja datele personale și orice alte detalii în legătură

cu cazul său;

- de a avea acces liber în instanță de judecată și la asistență administrativă;
- de a fi cazat în centrele de cazare temporară;
- de a participa la programe de integrare socială;

Care sunt obligațiile beneficiarilor de protecție internațională și protecție temporară/refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară?

- să colaboreze, să răspundă la solicitările care îi sunt adresate de autoritatea competentă în domeniul azilului;
- să informeze autoritățile competente despre orice schimbare a statutului său juridic, a stării civile, despre pierderea sau deteriorarea documentelor de identitate emise;
- să respecte regulamentul de ordine interioară al centrului de cazare;
- să respecte legislația Republicii Moldova.

IV. Ce faci dacă ești discriminat sau îți sunt încălcate drepturile?

Ce este discriminarea?

Discriminarea presupune aplicarea unui tratament diferit față de două sau mai multe persoane aflate în situații identice. Pentru a considera că tratamentul este discriminatoriu, acesta trebuie să fie condiționat de unul din criteriile protejate de lege, mai exact: rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar. *Exemplu: Doi copii trebuie să meargă la grădiniță din sectorul în care locuiesc. Pe unul îl acceptă, iar pe celălalt nu, deoarece are diabet.*

Ce este hărțuirea?

Hărțuirea este un comportament care amenință sau deranjează insistent. Un hărțuitor dorește să domine persoana și să profite de starea de inferioritate în care aceasta se află, în scopul obținerii unor foloase sexuale, imorale și/sau materiale.

Ce este segregarea rasială?

Segregarea rasială este o practică care constă în limitarea în drepturi pe bază de rasă, culoare, origine națională sau etnică. Se caracterizează prin separarea oamenilor în viața de zi cu zi și poate afecta diverse activități. *Exemplu : Separarea copiilor în clase diferite după etnie.*

Ce fac dacă sunt discriminat/ă pe durata șederii în Republica Moldova sau în procesul de solicitare a unei forme de protecție ?

Orice persoană care este discriminată poate sesiza Consiliul de Egalitate. Plângerea trebuie depusă la Consiliu în termen de un an de la data săvârșirii faptei de discriminare sau de la data la care se putea lua cunoștință de săvârșirea acesteia. Nu se vor examina plângerile anonime, care conțin un limbaj necenzurat sau ofensator și cele care nu pot fi citite.

Unde poate fi depusă plângerea pe faptul discriminării?

- 1) Prin poștă sau personal la adresa: Republica Moldova, MD2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 405;*
- 2) Prin poșta electronică, la adresa de e-mail: info@egalitate.md*
- 3) Prin formularul online: depune o plângere, disponibil pe www.egalitate.md.*

Ce trebuie să cuprindă o plângere?

Plângerea formulată în scris trebuie să cuprindă:

- 1) datele de identificare ale petiționarului;*
- 2) datele de identificare ale persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta de discriminare;*
- 3) descrierea faptei de discriminare cu indicarea elementelor formei de discriminare invocate;*
- 4) data și semnătura petiționarului;*
- 5) probele relevante.*

V. Când poți sesiza Comisia de Etică a inițiative „Moldova pentru Pace”?

Comisia de Etică este un organ permanent al Inițiativei Moldova pentru Pace însărcinat cu monitorizarea aplicării Codului de Etică al Inițiativei, examinează sesizările și plângerile privind încălcarea acestuia. Sesizările pot fi expediate la adresa de e-mail: protectie@moldovapentrupace.md

La fel, Inițiativa MpP a publicat pe site-ul său un model de plângere pe care o puteți găsi accesând <https://moldovapentrupace.md/ce-facem/drepturile-omului/>

Cine poate sesiza Comisia de Etică a MpP?

- 1) *Beneficiari ai inițiativei MpP;*
- 2) *Alte persoane afectate direct de activitățile inițiativei și ale membrilor săi;*
- 3) *Organizațiile partenere și angajații acestora (contractori, autorități, organizații umanitare);*
- 4) *Membrii MpP;*
- 5) *Sesizarea comisiei de etică poate fi efectuată și de către persoane terțe în interesul victimei unei încălcări.*

Ce trebuie să conțină o plângere adresată Comisiei de Etică?

Plângerea va conține numele autorului, datele de identificare ale persoanei despre care se presupune că a comis abaterea, o descriere a faptelor care constituie sau pot constitui o abatere de la Codul de Etică și probele care confirmă aceste fapte (după caz, o descriere a probelor deținute de către autor, dacă acestea nu pot fi atașate la plângere/sesizare).

Ce fel de plângeri examinează Comisia de Etică a MpP?

- Comisia va examina doar circumstanțele și abaterile care cad sub incidența Codului de Etică, care, dacă sunt confirmate, pot conduce la sancțiuni în privința membrului/ei MpP.
- Dacă faptele sau comportamentul raportat nu constituie o încălcare a Codului de etică, fie abaterea este una minoră, Comisia poate decide soluționarea cazului prin mediere.
- Plângerile adresate Comisiei care nu țin de activitatea acesteia și nu se referă la abateri disciplinare, nu vor fi acceptate spre examinare.

VI. Contacte utile pentru refugiați

Linia verde pentru refugiați 0800-800-11 pentru apeluri naționale sau +373 22 780 071 pentru apel internațional

- Linia Verde (0800-800-11) este un serviciu oferit de UNHCR în colaborare cu Guvernul Republicii Moldova, pe care refugiații îl pot folosi pentru a adresa orice întrebări și pentru a depune plângeri sau sugestii. Linia Verde oferă informații despre ajutorul disponibil refugiaților din Moldova, precum și oferă oportunitate comunităților gazdă să caute informații sau să ofere ajutor refugiaților. Linia verde este operațională șapte zilele în săptămână, de la 8:00 la 22:00 și este disponibilă în patru limbi: română, rusă, ucraineană și engleză.

Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112 din Republica Moldova

Poate fi apelat atunci când este necesară intervenția ambulanței, poliției, pompierilor pentru asigurarea asistenței imediate în situații de urgență.

Linia fierbinte 0 800 015 27 a Inspectoratului General pentru Migrație (IGM)

IGM vă poate ajuta pe aspecte ce țin de imigrarea străinilor în Republica Moldova, acordarea unei forme de protecție, precum și integrarea socială a străinilor.

Linia fierbinte 0-8003-3388 a Consiliului pentru Egalitate.

Consiliul de Egalitate examinează plângeri și restabilește în drepturi persoanele care au fost supuse discriminării pe diverse criterii protejate de lege.

Linia verde pentru refugiați 0800-800-11 pentru apeluri naționale sau +373 22 780 071 pentru apel internațional

- Linia Verde (0800-800-11) este un serviciu oferit de UNHCR în colaborare cu Guvernul Republicii Moldova, pe care refugiații îl pot folosi pentru a adresa orice întrebări și pentru a depune plângeri sau sugestii. Linia Verde oferă informații despre ajutorul disponibil refugiaților din Moldova, precum și oferă oportunitate comunităților gazdă să caute informații sau să ofere ajutor refugiaților. Linia verde este operațională șapte zilele în săptămână, de la 8:00 la 22:00 și este disponibilă în patru limbi: română, rusă, ucraineană și engleză.

Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112 din Republica Moldova

Poate fi apelat atunci când este necesară intervenția ambulanței, poliției, pompierilor pentru asigurarea asistenței imediate în situații de urgență.

Linia fierbinte 0 800 015 27 a Inspectoratului General pentru Migrație (IGM)

IGM vă poate ajuta pe aspecte ce țin de imigrarea străinilor în Republica Moldova, acordarea unei forme de protecție, precum și integrarea socială a străinilor.

Linia fierbinte 0-8003-3388 a Consiliului pentru Egalitate.

Consiliul de Egalitate examinează plângeri și restabilește în drepturi persoanele care au fost supuse discriminării pe diverse criterii protejate de lege.

Linia Fierbinte 0 800 77777 pentru migrație sigură și antitrafic

Oferă suport informațional privind migrația în siguranță, precum și suport informațional cetățenilor străini aflați în Republica Moldova, asistență în cazuri de trafic de persoane.

Departamentul Drepturile Omului al Inițiativei “Moldova pentru Pace” Tel. 060504550

Departamentul Drepturile Omului al Inițiativei “Moldova pentru Pace” oferă consilierea juridică privind diverse aspecte care apar în legătură cu deținerea statutului de refugiat și șederea în Republica Moldova.

Telefonul Copilului, Tel: 0800 11 116

Este un serviciu anonim și confidențial care oferă consiliere și suport psiho-emoțional, îndrumare în domeniul drepturilor copilului.

Telefonul de încredere pentru Femei și Fete , Tel: 0 8008 8008

Acest serviciu funcționează pentru a ajuta și a oferi sprijin și suport femeilor și fetelor din Republica Moldova, care se confruntă cu violența în familie sau au devenit victime ale abuzului sexual.

Ambasada Ucrainei în Republica Moldova, Tel: (373 22) 58-22-84

Ambasada poate oferi suport pentru obținerea actelor de identitate și stare civilă.
Locația: mun. Chișinău, str. Vasile Lupu 17; E-mail: emb_md@mfa.gov.ua.

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Tel: 0 60 379 657

OIM oferă ajutor la nevoile umanitare ale migranților, persoanelor strămutate în interiorul țării, repatriilor și comunităților gazdă prin asistență umanitară directă și alte activități privind integrarea refugiaților.

Platforma Femeilor Rome „ROMANI” din Moldova, Tel: 0681 13 429.

Este o organizație non-guvernamentală, care promovează drepturile femeilor de etnie romă și oferă servicii de asistență juridică, socială și psihologică.

Ajutor Ucrainenii în Moldova

- cel mai mare grup de ajutor pe Facebook
<https://www.facebook.com/groups/dopomoha.md>.

Українці Молдова/Помощь Украинцам в Молдове

- canal informațional de telegram creat de Info Unit
<https://t.me/UAinMD>